

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy óra 60 K Félévre 340 K
 Negyedévre . . . 170 K Egész évre . . . 660 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 3 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM.
INTERURBAN TELEFON: 3-48 SZÁM.

Egységes táborba a komoly elemeket

Budapest, jan. 11. A nemzetgyűlés mai ülésén nyújtották be a sürgősség kimondását kérő ívet az indemnitási javaslatához. A sürgősséget a Ház holnapi ülésén fogják kimondani, egyben indítványozzák a 8 órás ülések tartását, úgy, hogy a Ház péntektől fogva már 8 órás üléseken tárgyalja az indemnitási javaslatot. Az indemnitás vitája még így is

sokáig el fog húzódni, mert az ellenzéken kívül a vita során még több kormánypárti képviselő is fel fog szólni. Az indemnitási javaslat részletes tárgyalásánál az ellenzék távszónokokat fog állítani. A kiscgazdapárti politikusok úgy látják, hogy az ellenzék az indemnitási javaslatot technikai obstrukcióval akarja elnyújtani.

Bethlen és a kiscgazdák megállapodása befejezett tény

Bethlen István gróf miniszterelnök ma este utazott el Bécsbe és csak péntek este érkezik vissza a fővárosba. A következő nap folyamán ismét felveszi az egységes párt megalakítására irányuló tárgyalásait, amelyek a legjobb uton haladnak a megvalósulás felé. A kiscgazdapárttal a miniszterelnök megállapodása tulajdonképpen már befejezett tény, csupán még egyes technikai kérdések megbeszélése van hátra. Ezt fogja a miniszterelnök a szombati napon elintézni.

A kiscgazdapártban a keresztyén agrárpárti mozgalmat úgy tekintik, mint taktikai lépést a kiscgazdapárt ellen. Nagyatádi Szabó

István az új pártalakulásról a következőket mondotta nekünk:

— A Keresztyén Földmivestársulat mozgalma csak az a válaszom, amelyet a csütörtöki vacsorán mondtam, hogy a falusi kerületekben csak a kiscgazda program alapján mernek fellépni. Így most a keresztyén párt egy új kiscgazdapártot akar csinálni.

A kiscgazdapárt a jövő szerdán 18-án, este 6 órakor Mayer János elnöklésével értekezletet tart, amelynek egyetlen tárgya Rubinek Gyula emlékének megörökítése. Az emlékbeszédet az értekezleten Schandl Károly fogja tartani.

Az indemnitási vita karlista propaganda

Berky Gyula a politikai helyzetről a következőket mondta munkatársunknak:

Az indemnitási vita jó része tulajdonképpen propaganda, amelyet IV. Károly király érdekében folytatnak a Habsburg-párti politikusok.

A kiscgazdapárt, tekintettel arra, hogy az ex-lex megszűnése állami érdek, egy perccel sem akarja hosszabbítani a vitát és csak annyiban reflektál a királypárti politikusok részéről elhangzott felszólalásokra, hogy rövid választ ad.

A választások elsöprik a karlistákat

Ebben a nemzetgyűlésben, amely abszolúte nem teljesíti a nemzet akaratát, — miután Magyarország lakosságának 95 százaléka nem óhajtja a Habsburgok visszatérését, — nincsen sok helye a vitának. A kiscgazdapárt minden törekvése oda irányul, hogy tető alá hozza a választójogi törvényt, oda álljon a nemzet elé. Mi bízunk benne, hogy a magyar nép a nemzeti függetlenség szellemében gondolkodik és a választásokon Bethlen István gróf miniszter-

elnök, nagyatádi Szabó István és Gaál Gaszton köré fog csoportosulni és el fogja söpörni a Habsburg-párti politikusokat, akik azt próbálják elhitetni a világgal, hogy nekik van még talajuk Magyarországon.

E hó végéig reméljük, hogy befejeződnék a tárgyalások, amelyek az egységes táborba hozzák össze mindazokat, akiknek a haza megmentése sokkal fontosabb, mint a Habsburgok visszatérése.

A Keresztyén Földmivestársulat kikapcsolja a királykérdést

Gerencsér István nemzetgyűlési képviselő a fővárosi lapokban a Keresztyén Földmivestársulattal összefüggésben megjelent hírekkel kapcsolatban munkatársunknak a következőket mondotta:

— A fővárosi lapok a megalakult Keresztyén Földmivestársulat kommunikációját közreadva, ahhoz téves következtetéseket és helytelen magyarázatokat fűznek. Egyáltalában nem felel meg a valóságnak, hogy a legitimista földmivestársulat pártja az új alakulás.

Éppen azért volt szükséges az új csoportosulás, mert a közjogi vizsgálatok a sodródott politikai ténykedéstől mentes akort maradni.

Ezért kapcsolta ki a program összeállításánál a királykérdést ugyanarra, hogy az alakuló földmivestársulatban legitimista és szabad királyválasztó képviselők egyaránt vannak. Tiszta találgatás tehát a lapoknak a mozgalomnak egyes megjelölt személyekhez való kapcsolása. A Keresztyén Nemzeti Egyesülés Pártjának sem vezetői, sem miniszterei az alakulásban részt nem vettek, az alakulást nem irányították.

A nemzetgyűlés közjogi bizottsága január 13-án, pénteken délután ülést tart, amely az országgyűlés felszólalásáról szóló törvényjavaslatot tárgyalja.

Bethlen és Schober találkozása

Bécs, január 11. Gróf Bethlen István miniszterelnök és kísérete: Walkó Lajos pénzügyi, Scitovszky Tibor kereskedelmi államtitkárok, gróf Khuen-Hédervary Sándor, a kül-

ügyminisztérium politikai ügyosztályának vezetője, továbbá egy sereg szakreferens csütörtökön reggel érkezik Bécsbe az expresszvonattal, hogy megkezdje tanácskozásait Ausztriával.

Magyarország kárpótlást követel az állami javakért

A tanácskozásoknak tegnap hivatalosan megállapították a sorrendjét. Elsősorban a Nyugat-Magyarország átadásából származó

pénzügyi követelések és a gazdasági kárpótlás kérdése fog szóba kerülni.

Magyarországgal szemben Ausztria a ve-

lencei egyezmény alapján követelésekkel fog előállni, amelyek neki Nyugat-Magyarország késedelmes átadásából származó kárait pótolják. Hogy milyenek ezek a követelések, azt egyelőre Ausztria nem hozza nyilvánosságra. — Ausztria követeléseivel szemben Magyarország a velencei egyezményben lefektetett jogánál fogva az átadott nyugat-magyarországi területeken levő állami birtokokért, utakért, közutakért, ingatlanokért, iskolákért és hivatalokért, továbbá ezek berendezéseitért támaszt követeléseket, melyeknek nagysága körülbelül három és fél milliárd magyar korona.

Kereskedelmi egyezmény

A nyugat-magyarországi kérdés után kereskedelmi egyezményről fog tárgyalni Ausztria és Magyarország. 1920 novemberében Magyarország már részletes megállapodást kötött, amelyben a Magyarországból Ausztriába szállítandó élelmiszerek és az Ausztriából Magyarországra szállítandó iparcikkek kontingense is meg volt határozva és amely programot tartalmazott Ausztria és Magyarország közlekedésére, a posta-, táviró- és telefonforgalomra, továbbá a határforgalomra nézve. Ezt a szerződést a magyar kormány annak idején a nyugat-magyarországi kérdés miatt nem ratifikálta s így valószínű, hogy most ugyanez a szerződés fog alapjául szolgálni az újabb megállapodásoknak.

Ha a nyugat-magyarországi kérdés és a kereskedelmi szerződés kérdése is elintéződött, akkor valószínűen politikai megállapodásra kerülhet a sor.

Nagy remények

Bécsben igen nagy reményeket fűznek ezekhez a tárgyalásokhoz és azt hiszik, hogy Magyarország ugyanolyan megállapodásokat köthet Ausztriával, amint néhány héttel ezelőtt Schober kancellár kötött Cseh-Szlovákiával. Azt remélik, hogy ha Magyarországgal sikerül egy ilyen kedvező megállapodást kötni, akkor ez a többi utódállam magatartására is kedvező befolyást fog gyakorolni.

Politikai körökben azt beszélik, hogy Ausztriának Nyugat-Magyarország megszállásából 40 milliárd (?) osztrák korona költsége volt. E költségek legnagyobb részét a katonai megszállás tette ki.

Gróf Bethlen Istvánt és kíséretét különben Schober kancellár csütörtök estére vacsorára hívta meg. Bethlen pénteken visszautazik Budapestre, kísérete azonban a részletek tárgyalása végett albizottságokra oszlik, a szerződéseket ezek az albizottságok fogják tárgyalni, amelyeknek működését egy hétre tervezik.

Jobb viszony

Bécs, január 11. A „Neue Frei Presse” a Magyarország és Ausztria közötti tárgyalások hírével kapcsolatban azt írja, hogy ma a nyugat-magyarországi kérdés megoldása után könnyebb lesz megegyezésre jutni. A lap azt reméli, hogy a csütörtökön kezdődő tárgyalások egyúttal a két szomszéd állam jobb viszonyának kezdetét jelentik.

A tárgyalások programja a velencei egyezmény okiratával lefektetett iratokból adódik és főként a kölcsönös pénzügyi követelések és a kereskedelmi egyezmény és a régi pénzügyi kérdések likvidálásának megvitatásából áll. Még a délelőtti folyamán alkalmuk lesz a kormányelnököknek az összes függő kérdéseket behatóan megbeszélni.

Az erélyes fellépés végső órája

Budapest, január 11. A nemzetgyűlés mai ülését délelőtt 10 órakor nyitotta meg *Gadl* Gaszton elnök. Bemutatja a miniszterelnök átiratát, amelyben az újv alkalmával szerencsekívánatait közölte a Kormányzó ur öfömlétségével, aki azt hasonlóképpen viszonzta.

Minthogy a Ház tanácskozásképtelen, az elnök 5 percre felfüggeszti az ülést.

Szünet után 32 képviselő van jelen. Az elnök újból felfüggeszti az ülést.

A nemzetgyűlés feloszlása elkerülhetetlen

Foglalkozni kíván a nemzetgyűlés feloszlásának szükségességével. Voltaképpen oly téma ez, hogy kár szót vesztegetni rá. Az a tény, hogy ez a nemzetgyűlés megérett a feloszlásra.

A nemzetgyűlés tagjai legnagyobb részének február derekán lejár a mandátuma. Ezzel a határozott terminussal kaptuk megbízásunkat és nem érezhetjük feljogosítva magunkat, hogy akárcsak egy héttel is tovább ülünk ezekben a padokban.

Gadl Gaszton elnök: A képviselő ur, ha jól értettem, azt mondta, hogy a nemzetgyűlés tagjai nagy részének február derekán lejár

A detronizációs törvény és a pragmatika szankció

Sokszor úgy távozunk el innen, mintha egy égő házból menekülnénk. Ilyen viharzásban tartós munka lehetetlen. Szükséges a nemzetgyűlés feloszlása azért is, mert a Habsburg-ház detronizációjáról szóló törvény nem találkozik a feltétlenül szükséges tisztelettel, a melyet minden törvény minden állampolgártól megkövetelhet. Rá kell mutatnom arra, hogy ezt a törvényt a nemzetgyűlés többsége az alkotmányos formák szigorú betartásával hozta meg. Legalább olyan alkotmányos ez a törvény, és legalább olyan érvényes, mint volt a pragmatika szankció, a melyet ez a törvény megszüntet. *A pragmatika szankciót a nemzet nem önzetlenül hozta meg.* Egy történelemtudósunk a bécsi titkos levéltárakból kikereste azokat az aktákat, amelyek bizonyítják, hogy egyes fő-

Szünet után *Gaal* Gaszton elnök nyitja meg újból az ülést. *Hegedüs* Gyula távollétében *Kovács* J. István szólal fel.

— Mindenekelőtt óvást emel azon melöltetés miatt, amely tegnap a nemzetgyűlés elnökségét érte. A nemzetgyűlés képviselőiben ugyanis *Bottlik* József, a nemzetgyűlés alelnöke jelent meg *Rubinek* Gyula temetésén. A gyászszertartás végétével a bucsuzató testületek sorában csak a 4-ik helyen jutott szóhoz.

a mandátuma. Felhívom a képviselő ur figyelmét, hogy a nemzetgyűlési tagok összeségének mandátuma ugyanegy napon jár le.

Kovács J. István: *Elkerülhetetlen a nemzetgyűlés feloszlása a királykérdés nyugvópontjára juttatása érdekében is,* mert ebben a kérdésben a nemzetgyűlés képviselő tagjainak hangulata nem fedi a nemzet lelkeiben élő hangulatot. *Ebben az atmoszférában, amely a nemzetgyűlésen uralkodik, az alkotó munka folytatása lehetetlenné válik.* Örvideni kell, ha az alkotmányjogi reformokból csak egyet, a választójogi reformot sikerül majd keresztülvinni.

urak és főpapok milyen donációkat kaptak ennek meghozataláért.

Kifejtettem e törvény tárgyalásánál, hogy a külső államok beavatkozása csak időbeli kényszerrel jelentett, de lényegileg nem jelentett kényszert. Mi azonban meggyőződésünk szavának engedve szavaztuk meg ezt a törvényt.

Bródi Ernő: A trianoni béke sem szent. *Kovács* J. István: Bajos a kettőt összehasonlítani.

Dinich Vidor: Az is törvény. Lépjen ilyen törvény.

Gaal Gaszton elnök (csenget): Figyelmeztetem a közbeszóló képviselő urakat, hogy *semmiféle törvény érvényességét nem szabad kétségbe vonni.*

A hadsereg ne politizáljon

Kovács J. István: Gróf *Apponyi* Albert letért félszázados utjáról, amelynek vezénylő csillaga a törvénytisztelet volt. *Az erélyes fellépésre elkövetkezett a tizenkettedik óra. A forradalmi szellem felbukkanásával oly teret találkozzunk, amelyekről azt feltétlenül ki kell üzni.* Meg kívánom állapítani, hogy most már a magyar királyi honvédségnek nevezett hadsereg körében is fel kezdti útjai a fejét — fájdalom — ez a szellem. Ez a nemzet elvárhatja hadseregétől, hogy hadsereg legyen, ne pedig politizáló testület. (Helyeslés az egész Házban.) A hadsereg nem az egyik, vagy másik párté, hanem az egész nemzeté. (Ugy van! Ugy van! az egész Házban.) Nagyon veszedelmes az a lejtő, ha egyes tiszt urak politizálnak a had-

seregben, mert a politizálás nem áll meg a tisztelnél. Megtörténhetik, hogy a legénység is politizál és akkor ez a hadsereg többé nem hadsereg.

— Abban a percben, amikor a törvény a Kormányzó aláírásával megjelent, már egy katonának sincs többé joga, hogy azzal szembe helyezkedjék, hogy olyan jelvényeket viseljen, amelyek ennek megcsufolásai. *A K. betűs sapkarózsák tűnjének el végre.*

Aki politizálni akar, vesse le a katonaruháját. (Ugy van! Ugy van! a kiszagdapárton.)

Aki nem tudja türtöztetni elkeseredését, kérje nyugdíjaztatását, mert ha nem teszi, mi rázzuk ki a katonaruhából.

Döntsön a nemzet

Áttérek a különböző keresztény felekezetek egymás iránti kölcsönös tiszteletének kérdésére.

Nem hoztam volna ide ezt az ügyet, ha az belsőleg intéződött volna el és nem került volna a napilapokba a római katolikus egyház püspöki karának rendelkezéséből az ország összes katolikus gyülekezetében minden ájtatosság után elmondandó ima, mert ezzel ez a kérdés túllépte a katolikus egyház mindnyájunk által szigorúan tiszteletben tartott határait.

Én teljes aggodalommal látom ezt a jelenséget.

A hazai római katolikus egyház nem magán intézmény, hanem a magyar állam életével szorosan átszőtt közjogi intézmény, amely a nemzet minden tagját érinti. Amikor ezt a kérdést szóváteszem, nem akarok a római katolikus egyház ügyeibe avatkozni, de hazafias aggodalmam késztet erre. Annál inkább teszem ezt, mert mint hallom, a pápa öszentése is aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy egyes egyháznagyok erősen exponálják magukat bizonyos irányban és ezzel elősegítik, hogy a katolikus egyházat a különféle politikák

hullámverésébe sodorják és azok eszközeivé tegyék.

Nincsen más megoldás, a nemzet elé kell állni és tőle várni a szankciót.

Dinich Vidor: Ugy van! Az egész nemzet elé!

Kovács J. István: Véget kell vetnünk már egyszer a kétszínű játéknak. Álljon mindenki a nemzet elé és mondja meg, milyen álláspont van. A királykérdésben már is egy gyönyörű formulát találtak meg, amikor azt mondták, hogy rossz királyságnál jobb a köztársaság. Köztársasági jelszavakkal játszani annyit jelent, mint tüzzel játszani. Amikor oly fennen szárnyaló szavakban hangoznak kijelentések a korona nagyságáról és fenségéről, ugyanakkor a köztársasági eszméket nem lehet megpendíteni.

A magyar nép nem köztársasági érzelmű és nem is lesz az soha. Éppen olyan távol áll ettől, mint az abszolutisztikus monarchiától.

Kifejti, hogy a nemzetgyűlés az államfői hatalom gyakorlásának kérdését ideiglenesen rendezte és így nem szabhat határidőt az államhatalomnak a mostani kormányzat által való gyakorlására. — *Elnök* szünetet rendel el.

Francia orientáció?

Szünet után *Kovács* J. István folytatva beszédét, külpolitikai kérdésekkel foglalkozik. Örömeinek ad kifejezést, hogy külpolitikai téren a legutóbbi hónapok elzárkózottságából kiléptünk. Ennek egyik utjelzője a velencei egyezmény, a másik pedig a trón betöltésének külpolitikai vonatkozásai. A nemzetgyűlés több ízben leszögezte, hogy a trónbetöltéssel a nemzeti integritásunkat akarjuk közelebb hozni a megvalósuláshoz. A karlisták ugyanezt mondták: kérde azonban, hogy a területi épség biztosítása csupán belügy-e, nincs-e más nemzetnek beleszólása? Szerinte elképzelhetetlen, hogy valaki biztosíthassa területi épségét, aki a szomszéd államok mindegyikével hadilábon áll.

A karlisták azt hangoztatták, hogy IV. Károly visszatérése elő volt készítve külpolitikailag. IV. Károly állítólag *Briand* levelével jelent meg a Várban. Ez francia orientálódást jelentene. Franciaországban egészen más fel fogása van a hivatalos köröknek és a közvéleménynek. A franciák felé való orientálódás nem okos dolog. A németekkel szemben eddig tanúsított ellenséges hangulat úgy az angoloknál, mint az olaszoknál vesztett erejéből. Mi, akik bajtársai voltunk a németeknek, nagyon rosszul tennénk, ha oda kötnénk magunkat az ellenséges államok akármelyikéhez.

Nemzeti egységet

Rámutat ezután a szláv veszedelemre. Minthogy a nemzeteket az érdekek kötik egymáshoz. Azok a nemzetek, amelyeknek érdekei azonosak a szláv veszedelemmel szemben a mi érdekeinkkel, az angol, olasz és német nemzet.

A külpolitikának ma legfontosabb feladata, hogy jó belpolitikát csináljon. Ennek legégetőbb problémája a nemzeti egység megteremtése, amely rendkívül fontos társadalmi, felekezeti és minden más téren. Fontos nem csak Csonka-magyarországra nézve, hanem elsősorban az elszakított országrészekre, mert ha az ott élő véreink azt látják, hogy amíg ők összefognak, addig idebent társadalmi és felekezeti különbségek lobbannak fel, ezáltal belőlük kiöjlük a reménységnek, hitnek tüzet.

A kiengesztelés szelleme

A kiengesztelés szelleme hasson át bennünket. Megnyugvással látja, hogy a miniszterelnök mostani ténykedésében a jobb belátásra, a belső egységnek megteremtésére törekszik. Híve a munkásokkal való megegyezésnek. Szükségesnek tartja, hogy a nemzetnek legjobban megszervezett, hatalomra nézve kicsiny része feltétlenül helyet kapjon a parlamentben. A jelenlegi beteges állapot épen úgy, mint amikor a kommunizmus alatt, a polgárságot teljesen kirekesztették a parlamenti életből.

A zsidókérdés

A zsidókérdésben a megértés és a méltányosság alapján áll. A zsidóság azonban téved, amikor a magyar nemzet rovására írja az antiszemitizmust és téved akkor is, amikor azt hiszi, hogy a karlista mozgalomhoz való csatlakozásával a régi helyzetet állítja vissza. *Nagyon helytelenül cselekszik a zsidóság, amikor szembe helyezkedik a magyar nép millióival.* A békés megértésnek nagyon sokat árt az a propaganda, amely a király kérdésben a felekezeti kérdést viszi be.

Ezután *Rakovszkynak* *Ugron* beszéde folyamán tett közbeszólásaival foglalkozik és úgy véli, hogy *Rakovszky* közbeszólásával a Kormányzó személyét sértette. Ajánlja a fogságban volt képviselőknek, hogy hasonló megjegyzéseiket a Házon kívül tegyék meg, mert a Házban védi őket a mentelmi jog. Az indemnitást elfogadja.

Sürgösség

Bottlik József alelnök ezután szóváteszi *Rakovszkynak* *Ugron* Gábor beszéde alatt tett közbeszólásait és megindokolja, hogy a közbeszólások idején miért nem avatkozott bele.

Gaal Gaszton elnök bejelenti, hogy 50-nél több képviselő az indemnitási vita sürgős lefolytatását kéri és elrendeli annak megállapítását, hogy az 50 képviselő jelen van-e. Szünet után a Ház áttér az interpellációkra.

Interpellációk

Az első interpelláló, *Pallavicini* örgróf kérde a honvédelmi minisztert, hajlandó-e a letartóztatásban lévő tisztnek és a még letartóztatandó tisztak aktáit a nemzetgyűlés elé terjeszteni.

Belitska Sándor honvédelmi miniszter válaszában kijelenti, hogy ebben az ügyben konkrét választ nem adhat, amennyiben külön vizsgálatot indított, amely még folyamatban van. Hogy ki a bűnös, azt mindenesetre ki fogja deríteni a vizsgálat, de magát a hadsereget a vitába bevonni szerencsétlen dolognak tartja. Amit pedig az interpelláló képviselők a szelektált tisztokra mondott, hogy az egy bizonyos klaszifikációt jelent, arra a válasza az, hogy a trianoni szerződés nyomán kénytelenek voltunk sok derék tisztunket nyugdíjazni.

Fallavicini örgróf megnyugvással veszi tudomásul a miniszter választát.

Orbók Attila interpellációjában a határmenti lakosság sérélméivel foglalkozik. Kérde az összkormányt, van-e tudomása arról, hogy a határmenti lakosság milyen súlyos helyzetben van és hogy az előállott új helyzet következtében a lakosságnak az állam fokozottabb támogatására van szüksége és mit szándékozik a kormány a jogos kívánságok kielégítésére tenni. Az interpellációt kiadják az összkormányban.

Dr Kiss György a népjóléti miniszterhez interpellál a szerb megszállás alól felszabadult rokkantak ügyében.

Bernoldák Nándor, népjóléti miniszter, válaszában kijelenti, hogy tudomása van az ottani rokkantak visszaszállás helyzetéről és hangsúlyozza, hogy kellő időben történtek intézkedések, a mennyiben 10 millió koronát utaltak ki a pécsi kormánybiztosnak, hogy a sürgős segélyre szorultaknak utaljon ki segélyt.

A választ az interpelláló képviselő és a Ház tudomásul veszi.

Weigand Antal az összkormányhoz intézett interpellációjában kérde a kormányt, van-e garancia arra nézve, hogy a kibékülést a szociáldemokrata munkásság is komolyan akarja-e és hajlandó-e sürgősen intézkedni, hogy a győri szociáldemokrata munkásság részéről megnyilvánult terrornak véget vessen.

Az interpelláció kiadatik a miniszterelnöknek.

Ülés vége 5 óra 10 perckor.

Toborzás

Nagyatádi *Szabó* István volt földmivelésügyi miniszter Nagyatádon tartott beszámolójában a legelkésebb módon foglalt állást a magyar királyi honvédség részére folyamatban levő önkéntes toborzás sikere érdekében.

Ravasz, László püspök körlevélben száll sikra a toborzás érdekében. Az önkéntes jelentkezésen alapuló kiegészítési rendszer reánk kényszerítésével a védelem utolsó eszközét a dicsőséges magyar fegyvert akarják ellenségeink kicsavarni a kezünkből, mondja a püspöki körlevél. Arra számítanak, hogy jelentkezők hiányában nem fog sikerülni haderőt előteremteni, tehetetlen prédiá leszünk a reánk leselkedők indulatának. Felhívja a magyar ifjakat, hogy minél nagyobb számban jelentkezzenek önkéntes katonai szolgálatra.

Politikai afférek

Budapest, január 11. Azok a politikai afférek, amelyek a Fehér Könyv egyes fejezetei miatt keletkeztek, még mindig nem nyertek elintézészt. Gróf *Bánffy* Miklós és gróf *Sigray* Antal között nem pisztoly, hanem súlyos feltételű kardpárbaj lesz, amelynek ideje azonban még nincsen megállapítva, mert gróf *Bánffy* Miklós betegesen fekszik lakásán.

A mai ülés folyamán szaporodott a politikai afférek száma is. Ugyanis *Kovács* J. István felszólalása alatt *Rakovszky Tamcsányi* azt kiáltotta, hogy: „Hallgasson, maga kommunista államtitkár!” Az igazságügyi miniszter ezért *Maczky* Emil és *Kara* Ádám Jenő nemzetgyűlési képviselők által elégtételt kért *Rakovszky*tól.

**A német veszedelem ellen
Cannesban megkezdődött a versaillesi szerződés revíziója**

Róma, jan. 11. A *Tempo* szerint *Lloyd George* tíz évre szóló katonai garanciát fog Franciaországnak felajánlani. *Lloyd George* iparkodik Bonomit rávenni, hogy Olaszország is csatlakozzék a garancia szerződéshez. Ugyalátszik, hogy a cannesi olasz kiküldöttek megfelelő kompenzációt kívántak. A *Tempo* véleménye szerint a jóvátételi költségek leszállításához való hozzájárulás ellenében Olaszországnak biztosítékokat kellene követelni arra, hogy a német kivitel versenyében ne érje kár. (MTL.)

Róma, jan. 11. *Lloyd George* környezetének egyik tagja a következőket mondotta a *Secolo* levelezőjének: *Lloyd George* szándéka az volt, hogy a garancia szerződésbe Németországot is felvegyék, azonban *Briand* tiltakozott ez ellen. Erre *Lloyd George* Belgiumot és Olaszországot akarta felvenni, de *Briand* ragaszkodott ahhoz, hogy csak Anglia és Franciaország között jöjjön létre a szerződés. Az illető angol ur szerint *Cannes* csupán az első állomás *Lloyd George* programjában. A második állomás *Genova* lesz. *Lloyd George* nek az a célja, hogy a rajnai megszállásnak véget vessen, új szerződést kössön és végül töröltesse a háborus adósságokat. (MTL.)

Páris, jan. 11. A kamara külügyi bizottsága határozatot fogadott el, amelyet több képviselő a kamara elé terjeszt. Ez a határozat felszólítja a kormányt, hogy ne járuljon hozzá Franciaország követeléseinek újabb leszállításához.

Róma, jan. 11. Cannesban megkezdődött a versaillesi szerződés felülvizsgálása. Végte-

lenül veszélyes volt az a rideg fellépés, amelyvel Németország tegnap találkozott. Nem kevésbé veszedelmes volna azonban a tulhajtott kiméletesség.

Cannes, január 11. (Havas.) A legfelsőbb tanács ma délelőtti ülésén *Briand* azt kérte, hogy hallgassák meg a német kiküldötteket. *Lloyd George* ehhez minden ellenvetés nélkül hozzájárult. Ennélfogva a német delegáció ma megjelenik a jóvátételi bizottság előtt, amely azután jelentést tesz a szövetségeseknek. (MTL.)

Cannes, jan. 11. (Szikratávirat. Havas.) A legfelsőbb tanács ülése után *Briand* fogadta a francia újságírókat, akik előtt a következő kijelentéseket tette:

— A francia angol társulásnak az a célja, hogy a közös érdek alapján biztosítsák a francia-német határt mindenféle német támadó kísérlet ellen.

Briand a kérdést sokkal szélesebb alapon fogja fel, de Anglia csupán a francia-német határ védelmére akar kötelezettséget vállalni.

Berlin, január 11. A cannesi tárgyalások a lapokban minden helyet betöltenek és hasábos tudósítások számolnak be a tárgyalások lefolyásáról. A kormányhoz közelálló lapok tartózkodnak a megjegyzésektől. Azonban itt-ott mégis kiszivárog, hogy amennyiben Németország kötelezettséget nem vállal a 700 millió aranyárka megfizetésére, ismét büntető szankciókat fognak Németország ellen foganatosítani.

Prága, jan. 11. *Benes* kijelentése szerint a cseh állam a cannesi konferencia eredményével szemben a tartózkodó várakozás álláspontjára helyezkedik. (MTL.)

A községi iskolaszék ülése

A tisztí főorvos az influenza-járványról

A községi iskolaszék ugyanis mint óvodafelügyelő bizottság f. hó 10-én tartotta ez új évben első ülését *dr Csűrös* Ferenc közművelődési tanácsnok elnöke alatt. Tárgyalta az

I. sz. gazdasági népiskola

1922. évi költségelirányzatát, mely szerint az iskolával kapcsolatos gazdaság bevételei az iskola összes költségeit fedezni fogják, sőt a költségelirányzatba egy, az iskola gazdaságának keretébe állítandó gyümölcsfaiskola költségei is fel vannak véve. A *Juhász* József igazgató gondos vezetése alatt álló iskola tehát nem csak hogy pénzébe nem kerül a városnak, hanem még hasznot is hoz.

Fontos adatokat tartalmazott az elnöki beszámoló

az iskolák népességéről.

Pontos statisztikát még nem lehetett összeállítani, mert egyes iskolák még mindig nem küldötték be statisztikai adataikat. A rendelkezésre álló adatokból is látni való azonban, hogy

az új beiskolázási törvény szigorú rendelkezései áldásosan éreztetik hatásukat.

A háború és a forradalmak alatti iskolakerülésnek vége. Az iskolakötelesek szigorú büntetésekkel vannak rászorítva az iskolába járásra. Az eddig beérkezett beírás-lapok adatai szerint Debrecen város belterületén beiratkozott 6—12 éves tanköteles fiú 4672, leány 4367, együtt 9039; 13—15 éves tanköteles fiú 1217, leány 517, együtt 1734; a tanyai iskolákba beiratkozott 476 fiú és 429 leány, együtt 905. A még egyes iskoláktól be nem érkezett adatok még egy pár százzal fogják növelni a végeredményt.

Az iskolaszék tudomásul vette a jelentést és a késedelmes iskolákat megszüreteti az adatok beküldésére.

Több kisebb jelentőségű — leginkább az óvónők anyagi ügyeit illető — tárgy után, az elnöklő *dr Csűrös* Ferenc tanácsnok kérdést intézett *dr Tüdös* Kálmán tisztí főorvoshoz az iránt, vajjon az elterjedt influenza-járvány mily mértékben érinti az iskolákat és óvodákat.

A tisztí főorvos megnyugtatólag válaszolt. A betegség igen el van ugyan terjedve, ami az iskolákba járók mulasztásainak nagy számában is kifejezésre jut, azonban

nagyobb veszedelemtől nincs mit tartani, az iskolák beárda nem fenyeget.

A betegség általában enyhe lefolyású, enyhébb, mint volt 1918-ban. Védekezni ellene alig lehet, mert magával a kórokozóval sincs egészen tisztában az orvosi tudomány. Általános az a jó tanácsot adhatja, hogy

aki még nem kapta meg a bajt, jól öltözzön, lehetőleg sokat járjon szabad levegőn. Aki megkapta, az nyomban maradjon a meleg, jól fűtött szobában és feküdjön ágyba,

míg fel nem gyógyul, nehogy valami komplikáció álihasson be.

Zita királyné utja

Zürich, jan. 11. (Budapesti Tudósító) Zita exkirályné valószínűleg holnap reggel érkezik Bazelen keresztül Svájcba. A zürichi kantoni kormánytanács megkezdte intézkedéseit a királyné őrizetére. Az exkirályné ugyanabban a kórházban fog lakni és pedig állandó rendőri felügyelet alatt, amelyben a fiát ápolják.

Griffith De Valera utódja

Dublin, január 11. *Griffith* képviselőt egy szavazat ellenében egyhangulag a *Dail Eireann* elnökévé választották. Az újjáalakult kormányban *Collins* a pénzügyi tárcát vállalja. *Gavan Duffy* a külügyi tárcát és *Mulcahy* a honvédelmi tárcát.

A kecskeméti mandátum

Budapest, jan. 11. A *Rubinek* Gyula halálával megüresedett kecskeméti I. kerületben fellép *Zsitvay* Tibor nyugalmazott főispán egypárti programmal. *Zsitvay*nak előrelátó hatólag komoly ellenfele lesz *Héjjas* Iván személyében,

Osztrák erőszak

Budapest, január 11. Sopronból jelentik, hogy az osztrákok által megszállott nyugat-magyarországi területen nap-nap után történnek kiutasítások. Legutóbb a vulkapordányi jegyzőt, a vasuti állomásfőnököt, egy kismartoni hajdut, egy kismartoni szolgabírói irnoknőt utasítottak ki. *Maslovits* jegyző határátlépési igazolványára azt is rávezették, hogy visszatérése tilos.

Felépül a budapesti Duna kikötő

Páris, jan. 11. Nemrégiben a magyar sajtóban olyan hírek láttak napvilágot, mint hogyha a budapesti Duna kikötő építésének terve teljesen abbamaradt volna és mintha ez szoros kapcsolatban állana azzal, hogy Franciaország külpolitikája megváltozott volna Magyarországgal szemben. A fenti híresztelésekre vonatkozóan kérdést intéztünk Pierre Cheysson urhoz, aki a következőket mondotta:

— Tudomásom van arról, hogy a magyar sajtó egyrészt olyan hírek látnak napvilágot, mint hogyha a Duna-kikötő kiépítésének tervét Franciaország részéről feladták volna és minthogyha a francia pénzcsoport a kikötőt Budapest helyett Pozsonyban akarná megépíteni, amivel egyúttal jeleznék azt az irányváltást is, amely Franciaország diplomáciájában a középeurópai kérdésben Magyarország rovására felülkerekedett. Ezeket a híreszteléseket a *leghatározottabban megcáfolom*.

Ellenkezőleg abból, hogy a kikötő építése idáig is huzódott, semmiesetre sem vonható következtetés a francia diplomáciában keletkezett irányváltásra. Egy ilyen nagyszabású tervnél nagyon sok adminisztrációs megbeszélés és szempont hátráltatja a munkálatokat. A Duna-kikötő ügyét pld. négy miniszteriumban, a külügyi, pénzügyi, kereskedelemügyi és földmivelésügyi miniszteriumban kellett megbeszélni. A legutóbbit a vízi munkálatok felett való felügyeleti jog illeti meg.

Azonkívül technikai nehézségek is hátráltatták a dolog előhaladását. Daudet ur, aki Zilinszky Szilárd műegyetemi tanár ural az ügy technikai részét intézi, többször utazott Budapestre és a technikai természetű tárgyalások már nagyon előhaladt stádiumban vannak. Remélhetőleg a Duna-kikötő munkálatait tavasszal már megkezdhetjük.

A szovátai birtok parcellázása

Szomjas Gusztáv nyilatkozata

Több ízben foglalkoztunk a „Hajduföld” hasábjain a hajdusovátai ingatlan ügyével, mely nemcsak a szovátai és debreceni érdekelteket, hanem több ízben a fővárosi sajtót is élénken foglalkoztatta. A hajdusovátai választókerület nemzetgyűlési képviselője: dr Dánér Béla közbenjárására a földmivelésügyi kormány új felosztási tervet fogadott el. Dánér Béla a „Nép” és a „Szózat” című fővárosi lapokban több cikkben foglalkozott a kérdéssel. Hevesen támadván Hajdumegye közigazgatását és a főispánt, mire Szomjas Gusztáv a vármegye decemberi közgyűlésén rendkívül élesen válaszolt, amint azt annak idején lapunkban közöltük. Ebből kifolyólag Dánér és a főispán között a lovagias eljárás és a bíróság előtti eljárás is megindult.

A *Szózat* mai száma közli Szomjas Gusztáv főispánnak az ügyre vonatkozó alábbi érdekes nyilatkozatát:

A Debrecen városa által eladott 4742 kat. hold hajdusovátai ingatlan parcellázásával az Altruista Bankot bíztuk meg, tehát a hajdúvármegyei közigazgatás ez ügy érdemében csak közvetve intézkedhetett. Hajdusovát elöljárósága 1919 december 11-től 1920 július 17-ig *tizenegyszer hirta föl* dobszó útján a lakosságot, hogy földjegyzés végett jelentkezzenek. Miután a hajdusovátai lakosok *így sem jegyezték le az egész ingatlant, más községbeli igénylők is jegyezték földet*.

1920 július végén az Altruista Bank az igénylőknek birtokába adta a jegyzett területet, így Nadvinszki Emilnek és Juhász Kálmánnak is az általuk közösen jegyzett 150 hold eddigi legelőterületet. A föld ára rohamosan emelkedvén, több földnélküli egyén — köztük a HADRÓÁK is, — akiket azzal is hitegettek, hogy később olcsó vagy ingyen földben ré-

szesülnek, kérelemmel fordultak hozzám a fönti eladás és szétosztás revíziója iránt.

E kérvényeket, melyek tehát a *hajdusovátai főjegyző és Nadvinszki jegyzései ellen is* irányultak, a legmelegebb *pártoldással fölterjesztettem* a földmivelésügyi miniszter urhoz és a revíziót 1920 július 21-től kezdve állandóan *szorgalmaztam*.

Az elkendelt revízió velem 1921 április végén közöltetvén, a helyszínén május 6-án megállapítottam, hogy Nadvinszki olyan területet szántat, amelyhez a revízió értelmében nincs joga. A gazdasági felügyelő utasításomra a szántást betiltotta, a járási főszolgabíró pedig elrendelte, hogy a fönti 150 hold földet a legelőbirtokosságnak azonnal adják át, ha szükséges, karhatalom igénybevételével is. Emiatt Nadvinszki és társai 1921 május 24-én följelentést nyújtottak be hozzám a főszolgabíró ellen, ezt azonban elutasítottam.

Ez ügyben kizárólag a szociális érdekek és a törvényes keretek megvédésére törekedtem, sem a főjegyzőnek, sem másnak jogosulatlan magánérdekeit nem támogattam. A pörök keletkezésének a közigazgatási hatóságok nem okai. A debreceni nemzetvédelmi osztály által letartóztatott Nadvinszki Emilt nem ismertem, a nyomozást nem befolyásoltam. A T. osztály az illetőt átkísértette a kir. ügyészséghez, ahonnan szabadon bocsátották. A kir. ügyészség elnöke ez ügyben a következő átiratot intézte hozzám:

„Nadvinszki Emil hajdusovátai lakos bűnügyében sem nálam, sem az ügy előadójánál sem Méltóságod, sem nevében más soha el nem járt és az ügy iránt nem is érdeklődött”.

A vármegye alispánja 1921 február 22-én kérte, hogy ellene a fegyelmi vizsgálat elrendeltesse. A közigazgatási bizottság e kérelmet elutasította, majd 1921 december 12-én az alispán újbóli kérelmére elrendelte a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot. A vármegyei törvényhatósági bizottság úgy az 1921 szeptember 30-iki, mint a december 15-iki közgyűlésen bizalmat szavazott az alispánnak. Ilyen ügyekben a főispánnak utasítási joga nincs, ezekben sem az alispánt, sem a közgyűlést nem utasítottam.

A Hunyadi-utcai szerelmi dráma részletei

Megirtuk tegnap, hogy Gombos Lajos lakatossegét jegyesét Dienes Máriát közös elhatározás folytán hétfőről-keddre virradó éjjelen a Hunyadi-utcan agyonlőtte s azután maga ellen fordította a fegyvert s önmagát is súlyosan megsebesítette.

Gombos állapota a tegnapi napon némileg javult; az orvosok most, hogy az első 24 órát kibirta, már *biznak felépülésében is*.

Tegnap megjelent a rendőrségen Gombos anyja, aki az Erzsébet-utca 34. szám alatt lakik s elmondotta, hogy *fia még csak 16 éves, de korához képest rendkívüli módon fejlett*. A korán fejlettség, ami szinte már természetellenesnek látszott, a fiu ismerőseinek is feltűnt.

Hogy előre készült a fiu a szerelmi drámára, bizonyítja, hogy vasárnap, mielőtt moziba ment volna, egyik barátjától, Gáspár Sándortól revolver iránt érdeklődött.

Ha Gombos fel fog gyógyulni, szándékos és pedig előre megfontolt szándékkal elkövetett emberölés büntette miatt vonja felelősségre a bíróság.

— **A szeptember 30-iki napfogyatkozás.** A Cseades Oceáni Karácsony-szigetre német tudományos expedíció indult, hogy a szeptember 30-iki napfogyatkozás alkalmából megfigyeléseket végezzen. Az új megállapításoktól fontos adatokat várnak tudományos szempontból.

NAPI HIREK

— **A főispán állapota javult.** A napok óta betegeskedő Miskolczy Lajos főispán állapota teljesen megjavult, úgy, hogy tegnap már fel is kelt. Ennek ellenére is orvosa tanácsára a szobát még néhány napig nem hagyhatja el. A főispán betegsége alatt is naponta referáltatott magának minden folyó városi ügyet.

— **Budapest ünnepléi Sopron!** Tegnap délután volt az első ideai rendes közgyűlése a főváros törvényhatósági bizottságának, ahol Sopron várost a közgyűlés minden tagja felállva, lelkesen tapsolva ünnepelte és éljenezték Sopron hazafias polgárságát.

— **Baltazár püspök jobban van.** Hirt adtunk arról, hogy Baltazár Dezső püspök influenzában megbetegedett. A püspök betegsége jelentősen jobbra fordult; most már teljesen láztalan és betegágyát közelesen elhagyhatja.

— **Eskütétel.** Hirt adtunk arról, hogy a tanács Roncsik Jenő dr-t a tűzoltóparancsnoki állásra meghívta. Roncsik Jenő dr a meghívást elfogadta s már eskütételre is jelentkezett. Az új tűzoltóparancsnok a ma délelőtti tanácsülés keretében teszi le hivatali esküjét, míg a tűzoltóparancsnokság vezetését véglegesen február 1-én veszi át.

— **Hadróá választmányi ülés.** Hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárvaik nemzeti szövetsége január hó 15-én (vasárnap) d. u. 3 órakor választmányi ülést tart, melyre a tagok megjelenését kérjük. *Hadróá vezetősége.*

— **Rossz a menetrend.** A dadai alsójárás főszolgabírája panaszos hangú átiratot intézett Debrecen város tanácsához. A főszolgabíró előadta, hogy Dada és a környékbeli falvak szoros gazdasági és kereskedelmi kapcsolatban voltak Debrecen városával. Most azonban a Büdzentmihály—Debrecen között közlekedő vonatpár olyan lehetetlen menetrendszerint jár, hogy ez a fontos kereskedelmi és gazdasági kapcsolat Debrecen—Dada és vidéke között aligha tartható fent továbbra is. Kérték tehát a várost, hogy hasson oda, miszerint ezen a vonalon a régi jó és megfelelő menetrend mielőbb állíttassék vissza. A városi tanács hasonló értelemben megkeresi a máv. üzletvezetőségét. Egyúttal megsürgöttethetné a város a régen tervbe vett motoros vonatok beállítását is, amik Debrecen város gazdasági és kereskedelmi életére nagy kihatással lennének.

— **Ismét zárt ajtók mögött.** A városi tanács tegnap déli 12 órakor a polgármesteri szobában Dr Vargha Elemér tb. főjegyző elnöke alatt rendkívüli ülésben tárgyalt. Dr Vársy István tanácsnok a forgalmi adó végrehajtására vonatkozó szabályrendeletet, nemkülömben Dr Várhidly Józsefnék a városok kongresszusa előadójának a városi tisztviselők fizetése tárgyában hozzá intézett megkeresését terjesztette elő. Az érdekes ügyek felől nem tájékoztathatjuk olvasóinkat, mivel a rendkívüli tanácsülés a most nagyon divatos rendszer szerint zárt ülés volt.

— **Cseh—magyar gazdasági egyezmény.** A berlini Lokal Anzeiger a lanai egyezmény-nyel foglalkozva azt mondja, hogy Franciaország érdeklődése Csehország irányában meglazult és Csehország érzi, hogy gazdasági tekintetben többet várhat szomszédaitól, mint távoli barátjától. Meglehetősen biztossággal feltehető, hogy a lanai egyezmény nem marad egyedül, hanem azt a szomszéd államokkal való hasonló egyezmények *lehetőleg Magyarországgal is hasonló egyezmény fogja követni.*

— **Debrecen a pótdadó-statisztikában.** A belügyminiszteriumban most készítették el Csonkamagyarország városai pótdadó-kulcsának statisztikai táblázatát. Eszerint Debrecen város a pótdadókulcs alacsonyága tekintetében a harmadik helyen áll az 59 és fél százalékos pótdadókulccsal.

Üzletátalakítás miatt Beszerzési áron árusít a „Hajdusági” férfi és fiu ruhaáruház Piac-u. 67. sz. Frohner-ház. **Győződjön meg.**

A havazás. Végre a sok nyirkos, hideg nap után kedre virradó éjszaka nagy havazás támadt és reggelre vastag hótakaró borította be a várost és a vidéket. A havazás kedden egész nap tartott s csak kedden az éjfél órában csendesedett meg. A havazás következtében szerdán reggel a forgalom Debrecen utcáin csaknem megakadt. Később 9 óra felé megannyi ásó, lapát és csákány látott hozzá a hó eltakarításához, hogy egyelőre az egy nap és egy éjszaka esett hótól a gyalogjárót tisztítsák meg. Délfelé pedig már a kocsiúton szánkok csuszáltak csilingelve a hatalmas hóban. A villamos sineket egészen belepte a hóesés úgy, hogy a villamos forgalmat csak tegnap délre sikerült a legszorosabb korlátozással beállítani és csak a nagyerdei vonalon, ott is csak az egyik, a kifelé menő oldalon. A nagy havazás következtében attól lehetett tartani, hogy a vonatok hatalmas késekké fognak a pályaudvarokra befutni. Érdeklődésünkre azonban illetékes helyről olyan felvilágosítást kaptunk, hogy hófúvás sehol sem volt és így a mozdonyok nem akadtak el. Egész délután munkások dolgoztak a város minden részén, hogy a hó tömegeket eltakarítsák. Az éjszaka folyamán hókotrógépek tisztították a villamos vonalakat, úgy hogy ma délelőtt a villamos közlekedés teljes lehet. A hóesés főként a vidéken volt kívánatos, hogy a vetéseket beborítva, a fagyoktól azokat megoltalmazza. Egész Hajdumegyében nagy havazásokat jelentettek. Különben egész Középeurópában nagy havazás volt, különösen Vorarlbergben, ahol óriási hólavínák zuhantak le. Budapesten már kedden délután erősen olvadásnak indult a hó.

Téli kikötőket építenek a csehek. A Felső-Dunaszakasz, mely cseh megszállás alatt van, szűkölködik téli kikötőkben, miért is a cseh kormány elhatározta, hogy Pozsonyban és Komáromban téli kikötőket épít. Csonka-Magyarországnak a Dunán Újpesten és Dunapentelén, Budapesten pedig Lágymányoson és a soroksári Dunaágban vannak téli kikötői. A Tiszán csak Szolnokon rendelkezünk téli kikötővel.

Katonai eszközök gyártása. A miniszterelnök rendeletet adott ki, amely felsorolja azokat az eszközöket és anyagot, amelyeket a békeszerződés értelmében az állam tulajdonában és igazgatásában levő gyáron kívül más gyárban csak akkor lehet előállítani, ha erre a békeszerződésben említett ellenőrző bizottság engedélyt ad. A katonai célokra szolgáló anyagok és járművek vagy hadielemek használata más hasonló gépek előállítására, vagy behozatala tilos. E hó 25-ig tilos légi járműveket gyártani, behozni, vagy kivinni.

Debreceni juhartó gazdák egyesülete előadásai. c. tegnapi közleményünkben megemlékeztünk a jövőben tartandó előadásokról. Ennek programjában változás állott be, úgyhogy a legközelebbi előadások a következő helyen és időben lesznek: Január 18. d. e. 10 órakor Hajdudorog és Hajdunánás részére Hajdunánáson. Ugyanaznap d. u. fél 5 órakor Hajduböszörményben Január 25-én pedig Hajduböszörményben Teglas, Bököny és Geszteréd részére is.

A jövedelmi pótdadó. A m. kir. pénzügyigazgatóság hirdetménye szerint általános jövedelmi pótdadó fejében fizetendő: a földbirtok és a házbirtok alá eső házbirtok után: az 1922. évre kivetett állami egyenesadónak 30 százaléka; a házosztályadó alá eső házbirtok után: az 1922. évre kivetett állami egyenesadónak 40 százaléka; végül az ideiglenes adómentesség kedvezményében részesített föld- és házbirtoknál 20 százalék azon összeg után, amely az illető föld- vagy házbirtokra állami adó címén az 1922. évre kivetett volt, ha a föld- vagy házbirtok nem lett volna adómentes. A kölcsönrel terhelt ház- és földtulajdonosoknak az 1883. évi XLVI. t. c. 13. §-a azt a kedvezményt biztosítja, hogy a föld- és házbirtoknak általános jövedelmi pótdadjából levonandó az illető tulajdonost bekebelezés által is terhelő kölcsön után az adóvet meg-előző év végéig tényleg le nem rovott tőke-maradék egy évi kamatainak 10 százaléka, feltéve, hogy a tőkével kamatok is vannak bekebelezve. A bevallás 1922. január 1-31-ike közötti időben adandó be a községi előjáróságnál (városi adóhivatalnál).

Visszaállították a nyomdászsegélyegylet autonómiáját. 1920. október 31-én a Magyarországi Könyvnyomdászok és Betűöntők Szakegyesülete, valamint a Segélyzőegyesülete közgyűlést tartott, melyen a szakegyesület kimondta feloszlását és beolvadását a segélyzőegyesületbe, a segélyzőegyesület pedig elhatározta, hogy a szakegyesület tagjait átveszi. Egy feljelentés alapján Ferdinánd Gyula, az akkori belügyminiszter elrendelte a két egyesület ellen a vizsgálatot és ennek tartamára a segélyzőegylet autonómiáját is felfüggesztette. A belügyminiszter által lefolytatott vizsgálat azt eredményezte, hogy a „segélyzőegylet” által hozott határozat nem felelt meg a tagok összesége érdekeinek, másrészt annak meghozatala szabályellenes volt. Ugyazintén szabályellenes volt a szakegyesület határozata is. A belügyminiszter ennek következtében most rendeletet intézett a főkapitányhoz, melyben a segélyzőegyesület határozatát megsemmisíti s a további működésre utasítja. A szakegyesület megszűnését kimondó határozatot azonban tudomásul vette.

N A P I R E N D

Csütörtök 1922 január 12

Prof.: Ernő. Kath.: Árkád vt.
A Nap két 7 ó. 47. Nyug. 4 ó. 30.
Városháza: 9 órakor tanácsülés.
Megyeháza: A főispán fogad d. e. 11-12-ig. Az önkéntesek avatása a Megyeháza dísztermében d. e. 12 órakor.
Rendőrség: Központi ügyelet: Dr. Szabó Zsigmond rendőrfőnökm. máz.
Csokonai-színház: Este fél 8 órai kezdettel: Cigánybaró, operett 3 felv.
Közművelődési könyvtár nyitva d. e. 10-11-ig, d. u. 4-7-ig.
Kollégiumi könyvtár: Nyitva d. e. 10-12-ig, d. u. 4-7-ig.
Ipartestület: Előjárósági tanácsülés d. u. 4 órakor.

NAPSUGÁR vagyontörvény árverésére mindennemű használati-, berendezési-, fényüzési- és műtárgy, régiség beadható e hó 21-ig Piac u. 10. l. alatt délelőtt 2 óráig. Telefon 10-10. Árverés január 25-26. délután 3 órakor.

Felállítják a második dispensairet

Hirt adtunk arról, hogy az Amerikai Vöröskereszt Egyesület any- és csecsemővédő osztálya hatalmas akciója keretében az ország városaiban 53 gyermekgondozó felállítását vette tervbe.

Az 53 gyermekgondozóból egyet Debrecenben is szándékoztak felállítani. A dispensaire céljaira a város átalakította a Miklóscsónak levő népjóléti hivatal helyiségeit s a megnyitás csupán azért késztet eddig, mert a berendezés még nem érkezett meg. Mivel azonban ennek a dispensairenek berendezését éppen ma tették vonatra, a mielőbbi megnyitásnak nem lesz akadály.

Tegnap az Amerikai Vöröskereszt Anya- és Csecsemővédő osztálya arról értesítette a városi tanácsot, hogy a Debrecenben felállítandó második gyermekgondozó céljaira is utalt ki berendezéseket, melyek e hó 19-én Budapesten érkehetnek.

Erre a hírre vonatkozólag kérdést intéztünk dr. Tóth Emil tanácsnokhoz, aki a második dispensaire vonatkozólag a következőket mondotta:

— A második dispensaire felállítására régi terv és most örömmel vesszük tudomásul, hogy az amerikaiak jóvoltából felállíthatjuk. Ezt az ispotálytéri Diakonissza Intézetben helyezük el; orvosi vezetéséről az egyetem orvoskara kíván gondoskodni.

Debrecennek minden esetre sokat jelent két ilyen dispensaire, melyeknek áldásos működését nem sokára sokan fogják érezni.

Amnesztia törvényjavaslatot terjeszt be legközelebb a kormány a Házban. Az amnesztia szól mindazokra, akiket a katonai büntető törvénykönyv alapján ítéltek el, illetőleg fogtak eljárás alá.

— Az Éme vezetősége felkéri azokat a tagokat, akik a vagonjárási vacsorán való részvételre jelentkeztek, hogy a 35 korona terítékdíjat péntek estig a központi irodában fizessék le.

— Megjelenik a **Debreceni Utmutató.** A dr. Hortobágyi Ernő által szerkesztett „Debreceni Utmutató” folyó hó 13-án megjelenik. Előfizetési ára 100 korona volt, könyvkereskedésben ára 120 korona, kapható a szerkesztőnél és a Meliusz-könyvkereskedésben.

— **Jóteknycélú adományok.** Debrecen sz. kir. város népjóléti hivatala által létesített szociális intézmények javára a következő jóteknycélú adományokat kaptuk kézhez: Saszúna Jenő 2000 kor., Kardos László 2000, Bosznay Dezső 2000, Kontsek Kornél 1000, Szabó Miklós 1000, Nádudvary Lajos 1000, Kröh Vilmos 1000, Bernfeld Samuel 1000, Békés Lajos 1000, Révész Lajos 1000, Uhlmann Salamon 1000, Frank Sándor 500, Frank Ede 500, Farkas Andor 500, Csanak József r. t. 1000, Fehér Andor és tsa. 500, Hegedűs és Sándor r. t. 500, Frank József és testvére 500 koronát. A népkonyha javára ifj. Kardos László ur emlékeztére a Hajdúföld utján 1000 koronát juttattak hozzánk, ugyanezen célra K. Gy. az Egyetértés utján 1000, N. N. 50 koronát adományozott. Karácsony szombatján a Sütők szakosztálya kalácsot osztott ki a népkonyhán étkező szegényeknek. Ezen jóteknycélú adományokért fogadják az adományozók úgy a magunk, mint szegényeink nevében öszinte, szívből jövő köszönetünket. Debrecen sz. kir. város népjóléti hivatala.

— **Magyar közlístviselők fogyasztási szövetkezte** közleményei: Alapszabályaink értelmében minden tag az üzleti tiszta nyereség 20 százalékából vásárlási visszatérítésben részesül. Erre a célra a vásárlási összegeket feltüntető vásárlási visszatérítési könyvecskék szolgálnak, amelyek abban az árudában válthatók ki a tagok által, ahol áruikat vásárolják. Az áruadóvezető köteles a vásárolt árukért kifizetett összeget a vásárlási könyvecskébe bevezetni, azt az áruadó bélyegzőjével ellátni és aláírni. Felkérjük t. tagjainkat, hogy ezen vásárlási visszatérítési könyvecskéket az alapszabályok szerint biztosított osztalékuk kifizetése érdekében feltétlenül váltsák ki, mert ellenkező esetben nem áll módunkban a visszatérítési összeget kifizetni. Ezen vásárlási visszatérítési könyvecskéket az alapszabályok 11. §-a értelmében január hó 31-ig abban az árudában ahol a vásárlások történtek, benyújtandók. A fenti határidőig bemutatott és szabályszerűnek talált vásárlási könyvecskéket után visszatérítendő összeg kifizetése a közgyűlés megtartását követő első hónapon belül fog megtörténni. Ezen határidőn túl bemutatott könyvecske után járó vásárlási visszatérítés csak a következő üzleti évben kerül kifizetésre. Azon t. tagjaink névsora, kik bevásárlási könyvecskéiket még ki nem váltották, fiókarudáinkban és a pénzügyi palota folyósóján ki van függesztve. Felkérjük nevezetteket, hogy könyvecskéiket sürgősen váltsák ki.

— **De képviselőt nem jelölhetnek.** Szabadkáról jelentik: Dobanovacki Pál szabadkai szerb főispán a belgrádi kormány megbízásából falragaszokon közölte a megszállott területen élő magyarsággal, hogy a jugoszláv minisztertanács döntése értelmében a legközelebbi parlamenti választásokban a magyar nemzetségek is részt vehetnek, képviselőt azonban nem jelölhetnek.

— **A Felvidéken megszűnik a katonai diktatura.** A Cseh Sajtóiroda jelenti hivatalosan: A minisztertanács tegnapi ülésén elhatározta, hogy az Erdős-Kárpátokban megszünteti a katonai diktatúrát és a Felvidéken azokat a rendszabályokat, amelyek a katonai diktatúrából keletkeztek, amennyiben még érvényben vannak. Együttel elhatározta, hogy megszünteti az előkészületeket a statáriumnak a köztársaság eme részében való megszüntetésére.

— **Alföldy Károly tánciskolájában** január hó 16-án új tanfolyam kezdődik. Beiratkozások Péterfia-utca 2. sz.

— **Uj iparendedélyek.** A városi tanács az alantirt díjak lefizetése mellett a következő új iparendedélyeket adta ki: Sziagulár György teknőkészítő ipar 300 kor., Debreceni Első Szivarkahüvely és Szivarkapapír gyár Rt. szivarkahüvely és szivarkapapír gyártása 1000 kor., Haczkó Juliánna bazaráru kereskedés 3000 kor., özv. Kiss Kálmán szatócs ipar 300 kor., Wacha Rezső kelmefestő, vegytisztító és gőzmosó ipar 500 kor., özv. Kemény Jánosné kész fehérnemű és ruhanemű kereskedés 300 kor., Spitz Sári szatócs ipar 500 kor., Grósz Sámuel szatócs ipar 600 korona.

— **Dr Morvay Zsigmond** ügyvéd, volt országgyűlési képviselő, ügyvédi irodáját Nagyvaradon Nagy Sándor-utca 4. sz. alatt újból megnyitotta.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR

Csütörtök: Cigánybáró. A) bérlet.
Péntek: Cigánybáró. B) bérlet.

Színházak és mozgászházak közleményei:

Csütörtökön A) bérletben **Cigánybáró** kerül színpadra.

Páris gyermekei (a kis hazátlank.) Ma utoljára mutatja be az Apolló ezt a remek francia Gaumont-filmét. A tegnapi bemutató előadásokon forró lelkesedéssel fogadta a nagyszámú közönség az évad e legnagyobb művészi eseményét. Jegyelővétel.

New-York rejtelmek a címe a legújabb Pearl White filmnek, mely az amerikai filmgyártás legzseniálisabb alkotása. Pearl White nevét mindenki ismeri, aki látta a „Burlington jaguár” és „Arany pille” izgalmas kalandjainak hősnőjét. Amit a „New-York rejtelmek”-ben produkál zseniális partnereivel, az minden képzeletet felülmúl. Debrecen közönségét lázba fogja hozni ez a csodálatos filmalkotás, melynek megtekintését Amerikában kötelezővé tették. Négy napig — január 12, 13, 14 és 15-én — mutatja be az **Uranus**, hogy mindenki megnézhesse, mérsékeltlen felemelt helyérek mellett. Jegyelővétel csütörtökön 10 órától.

Fern Andra esték az Urániában. Az Uránia törzspublikumának bizonyára öröme fog szolgálni, hogy régi kedvencét Fern Andrárt — hosszú szünet után — újra láthatja és gyönyörködhetik az ő csodás alakításában. — Ezzel „Az aranybörtön” című exotikus műfajú 6 felvonásos gyönyörű filmet mint „Sa-

lendri” egy indus táncosnő történetét mutatja be nagy művészetével. Ezt megelőzi a kiegészítő műsor. Két és fél óras előadás! Rendes helyár. Utalvány jegy érvényes. Kezdeté pontosan 5 és fél 8 órakor.

„**A soproni népszavazás**”-ról készült film ma utoljára az Urániában, 5 és fél 8-tól.

„**Az aranybörtön**” Fern Andrával a budapesti mozgókat megelőzve! Szombat estig az Urániában 5 és fél 8-tól.

Jön! „Mors Imperator” Lagerlöf Zelma világhírű dán írónő regénye a „Halál kocsisa” szenzációs történet az Urániába. Vasárnap!

SPORT

Nemzetközi mérkőzés Debrecen és Nyiregyháza. Az MLSz debreceni kerületének tanácsa most tartott ülésén tárgyalta a tavaszi mérkőzések ügyét. **Véres Sándor** alelnök bejelentette, hogy Közép-Németország válogatott csapata májusban két mérkőzést hajlandó játszani a keleti kerületben, amelyért még a nyár folyamán Németországban revánst kell adni. Elhatározták, hogy az egyik mérkőzést Debrecenben, a másik reprezentatív-meccset pedig Nyiregyháza tartja meg.

V. Woodward az angol parlamentben. Már megemlékeztünk róla, hogy *Myrrhát*, a gerelyvetés világrekorderét beválasztották a finn képviselőházba. Mint Londonból jelentik, a finnek csak az angol példát követték, mert **Vivian Woodward**, Anglia legjobb amatőr centere, a ki hosszú ideig a londoni Chelsea színeiben játszott, szintén a sportban szerzett rendkívüli népszerűségének köszöni, hogy Manchester egyik kerülete beválasztotta az angol parlamentbe.

Olaszország bajnoksapala legyőzte az FTC-t. Szerencsétlen ütközetet vívott vasárnap a Ferencvárosi Torna Club csapata. Nemesak az olasz bajnok Pro-Vercellivel kellett küzdenie, hanem a fanatikus, sovén bíráló (a kiről később kiderült, hogy a Pro-Vercelli tagja) és a közönség rettenetes terrorjával is. Így történt, hogy az FTC, noha **végig fölényben volt és fenomenálisan játszott**, mégis 3:1-re elvesztette a mérkőzést. A vereség elháríthatatlan volt: mindjárt az első percben gölt ítél meg az FTC terhére a bíró, pedig a labdát a gólvonal előtt fogta el és fejezte vissza a mezőnybe **Takács**, az FTC jobboldali háttvédője. Ilyen pártos bírói ítékezés eredménye volt a Pro-Vercelli harmadik gólja is. De talán még

a pártos bírósokadás sem törte volna le a nagy formát játszó FTC-t, ha a Pro-Vercelli a közönség terrorjának hatása alatt le nem gázolja az FTC csatársorát. Még így is öt kapufát lőttek a magyar csatárok.

A vasárnapi vereség egyetlen vigasza az volt, hogy az olasz szövetség, mérlegelve az FTC utrakelésének a körülményeit, **engedélyezte a bojkottált olasz csapatokkal való mérkőzéseket.** Az örvendetes táviratot vasárnap este kapta Turinból a magyar csapat, a mely erre elhatározta, hogy a meghívásnak engedve, csütörtökön Firenzében és vasárnap Velencében fog mérkőzni.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Eladó szmoking
békebeli, teljesen új Piskolty szabónál, Kossuth-utca.

Eladó
egy fodrász üzleti berendezés darabonként is eladó, Homokkert, Óvodautca 9.

Kis ház jókarban, 950 öf telkekkel konyhakertnek kiválóan alkalmas fekete agyagföld Nemes-utca 7. szám (Tócs kert). **Eladó.** Ertekezhetni „Hajdúföld” szerkesztőségében délután 6 órakor.

DEBRECZENI KALAPGYAR
Szél Gergely
Női és férfi kalap megrendelések és javítások gyorsan pontosan készíttetnek **Piac-u. 63. sz.**

A legcélsezerűbb
alkalmi ajándékokat
AZ
APOLLO
divatáruházban
veheti meg
a Vármegyeházzal szemben,
Piac- és Miklós-utca sarkán.
Dus választék férfi és női ruhaszövetekben, kötött kabát és garnitúrák, férfi és női fehérneműk a legszebb kivitelben, flanellek, vásznak és zellerek nagy választékban olcsó szabott árak mellett kaphatók.

A tőzsde

Magyar korona: 85.

A tőzsdén ma valamivel kedvezőbb hangulat uralkodott. A holnapi rendezési nap a spekulációt kisebb vételre ösztönözte mindazonáltal az üzlet nem öltött nagyobb arányokat. Árfolyamokban nagyobb eltérések nem állottak be.

A külsőben az arbitrage Rimában fordítva működött és itt is eszközölt eladásokat, minek következtében a papír árfolyamok zárlatig lemorzsolódtak. Csökkent a Magyar Hírel és a Salgó is, míg az Államvasut felélt tendált és 4000 koronás árfolyamot ért el.

A bankpiac csendes és eseménytelen. A szénpiac Kohó iránt mutatkozott érdeklődés. A tőzsdeidő elején ugyan az eladók voltak túlsúlyban, de később megjavult az érdeklődés és árfolyama zárlatkor az 500 koronás árfolyamot is megérte. Középszenben inkább az eladók voltak a piacon.

A vaspiac Liptákok és Schullert vásárolták. Elsősorban Liptákok, amely nyitási árfolyamát 10 ponttal megjavította. Coburgban kezdetben vételék folytak, ezáltal eredményezett kisebb áremelkedés azonban realizálásra adott okot, ami árfolyamát ismét megcsökkentette.

A vegyespiac tartott árfolyamok mellett változatlan. Nagyobb eladások voltak Izzóban, Flórában, Gschwindtben, Bóniban Ruggantában. Phóbus iránt érdeklődés mutatkozott és árfolyamát 30 ponttal megjavította a zárlatig.

A közlekedési piacon Levante tudta az érdeklődést lekötni.
A fapiacban meglehetősen csendesség uralkodott. Nemi érdeklődés mutatkozott Hazai fában, Lichtigben, O fában, Viktoriában arfolyamukat szintén megjavították. Neuschlichtigben a kontremín dolgozott és ennek következtében árfolyama 200 koronával csökkent.

Budapesti zárlat.

Magyar hírel 1860, Osztrák hírel 1000, Angol-Magyar 730, Leszámitoló bank 750, Magyar-Olasz 300, Jelz hírelbank 305, Hazai bank 625, Salgó 4850, Rimsamurányi 2310, Közúti 960, Déli vasut 1350, Államvasut 3985, Keresk. bank 6375, Általános takaréki 985, Pesti hazai 24500, Borsod miskolci 3325, Concordia 2100, Budapesti gőz. 5650, Gizella 2550, Hungária 2425, Viktória 7450, Beocsini 5800, Kohó 4950, Általános közsén 10725, Urlikányi 5655, Adria 6400, Atlantic 2600, Levante 6000, Trust 1950, Gans Danubius 32800, Ganz villamos 5500, Lipták 524, Magy. ac 1 26 0, Schlick 1040, Wörner 590, Brassói 3400, Izzó 5500, Spódiun 2510, Hazai faterm. 2125, Klotild 3175, Erdő 900, Nasic 17700, Neuschlicht 660, Orsz. fa 1055, Telefon 3775.

Valuták.

A valutapiac a változatlan zürichi jegyzés következtében üzletellen. A márka élénkebb nyitás után elcsendesedett és miután a nemzetközi értékgjegyzésben a márkát alacsonyban jegyezték itt is, jelentékeny áresztéséget szenvedett. A tőzsdeidő végén kedvezőbb megítélés kerekedett felül és árfolyama megszilárdult. A nyitási nivót azonban elérni már nem tudta.

Az utódállamok valutái lanyhák. Lei, szokol, dinár kisebb mérvű árfolyamfluktuáció után nyitási nivójuk alatt zártak. A nyugati valuták csendesek. Dollárban alig volt ártóidás.
A devizapiac is lanyhább megítélés volt irányadó. Nagyobb eladások voltak Berlin, Prága, Bécs kifizetésekben, noha bécsi kifizetést eleinte keresték, árfolyama 9-ig emelkedett és később árfolyamnyereségét újból elvesztette és 8-ig hanyatlott vissza.

Napoleon 2330—2370, Angol font 2560—2590, Dollár 605—615, Francia frank 4975—5025, Márka 360—370, Lira 2560

—2590, Osztrák kor. 9-00—10— Rubel 4600—5000, Lei 480—490, Szokol 990 000, Svájci frank 11650—11750, Korona dinár 792—808, Lengyel marka 20 00—21 00.

Zürichi zárlatőzsde Berlin 285.—, Holland 189 75, Newyork 515, London 2180, Páris 4250, Milanó 2215, Brüsszel 3925, Prága 835, Budapest 85, Zágráb 180, Bukarest —, Varsó 17, Bécs 17, Osztrák bélyegzett 9.

Utóidőzsde. Az értékpapírpiacra a hangulat egy kissé elgyengült és a forgalom igen szűk keretek között mozgott. Rima 2300, Államvasut 3965, Salgó 4850, Déli 1320, közúti 980, Magyar Hírel 1860, Osztrák hírel 980 A vegyespiacra Coburg 2325, Lipták 518, Fegyver 4425.

Az utóidőzsde a zürichi jegyzés hatása alatt a dollár megszilárdult, a márka tovább lanyhult. A többi valuták nagyjából változatlan árfolyamon kerültek forgalomba.

Terménytőzsde.

A terménytőzsdén megcsappant az érdeklődés, az irányzat elgyengült. Kenyérmagvakban 20 pontos áresés állott be. — Tengeriben a kereslet tartózkodása folytán 15 filléres áresés volt. A budapesti malmok még mindig nem vásárolnak.
Hivatalos árak: Buza tiszavidéki 2320—2350, fehérmegeyi 2310—2330, pestmegeyi 2310—2330, rozs 1470—500, takarmány árpa 1675—1725, sórárpa 1775 825, köles 1500—1600, zab 1500—530, tengeri 2025—050, repce 27—28, Korpa 1100—1120.

A liszt és őrleménypiac csendes, csak korpában volt üzlet.

Sertésjelentés. Zárt vásári maradvány 93 sertés, érkezett 8, nem adatott el semmi.

Szabad vásári maradvány 2098 sertés és 54 süldő, érkezett 493 sertés. Eladatott 91 sertés.

Árak: Zsirsertés fiatal nehéz 66—80, könnyű 58—70.

Sertéstermékek. Sertésus 84—110, zsirszalonna 120—24—30, olvasztott zsír 160—170, háj 140—44, füstölt, sózott paprikás szalonna 140—150, cesési 140—60, tepertő 70—100, füstölt kolbász 100.

Dollárt és más idegen pénzt, aranyat és értéktárgyat legolcsóbban vásárolunk.

Simon György DEBRECEN
Kossuth-u. 11.

A Magyarországi Zsidóságról
A magyarországi zsidók statisztikája című nagyérdékű 0-0 és aktuális mű 0-0
Irtá: ifj. Wessprémy Kálmán
Ára 24 korona.
Vidékre postán 26 korona.
Kapható lapunk kiadóhivatalában Piac-utca 59.

Aranyért, Ezüstért
budapesti magas árakat fizetek
Kramer Simonffy
Légyd 17.